Fíggjarmálaráðið

Dagfesting:	03.11.2023
Mál nr.:	23/20795
Málsviðgjørt:	JS
Ummælistíð:	N/A
Eftirkannað:	23.10.2023

Uppskot til

Løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um endurgjald til kommunur vegna frádráttir og serskattaskipanir

(Skattaumskipan 2024 og 2025, tillaging av endurgjaldi til kommunurnar vegna stigvísa minking av fiskimannafrádráttinum og avtøka av uttanlandsfrádráttinum)

§ 1

Í løgtingslóg nr. 136 frá 19. desember 2014 um endurgjald til kommunur vegna frádráttir og serskattaskipanir verða gjørdar hesar broytingar:

1. Í § 3 verður sum stk. 2 sett:
"*Stk. 2.* Í 2024 er endurgjaldið samvarandi 16,3 prosent av frádráttinum, í 2025 er endurgjaldið samsvarandi 12,2 prosent, í 2026 er endurgjaldið samsvarandi 14,3 prosent og frá 2027 er endurgjaldið samsvarandi 19,1 prosent."

2. Í § 4 verður sum stk. 2 sett:
"*Stk. 2.* Í 2024 er endurgjaldið samsvarandi 15,3 prosent av frádráttinum, í 2025 er endurgjaldið samsvarandi 11,5 prosent, í 2026 er endurgjaldið samsvarandi 9,6 prosent, í 2027 er endurgjaldið samsvarandi 6,4 prosent. Í 2028 og fylgjandi ár verður endurgjald ikki goldið."

§ 2

Henda løgtingslóg kemur í gildi 1. januar 2024.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Landsstýrið hevur gjørt av at seta í verk eina skattaumskipan, sum minkar inntøkuskattin. Tað skal loysa seg betur at arbeiða.

Síðstu nógvu árini er skattabyrðan flutt frá avgjøldum til inntøkuskatt.

Orsøkin er, at hvørki skattastigi ella avgjøld verða javnað við prís- ella lønarvøkstri. Avgjøldini eru í størstan mun ásett sum føst krónuupphædd fyri hvørja eind, meðan skattastigini í stigvaksandi skattaskipanini eru føst.

Frá 2016 til 2022 eru ongar broytingar av týdningi gjørdar í landsskatti ella søluavgjøldum og innflutningsavgjøldum.

Lønarvøkstur og ein skattastigi, sum ikki verður javnaður, gera, at inntøkurnar frá landsskatti eru vaksnar til um 2 mia. kr. í 2022, sum er ein vøkstur á út við 50 prosent síðani 2016, meðan avgjøldini eru óbroytt um 250 mió. kr. um árið.

Hetta er við til at trýsta føroyska arbeiðsmarknaðin, tí skatturin hækkar hjá teimum, sum arbeiða í Føroyum, meðan hann í veruleikanum minkar hjá teimum, sum arbeiða uttanlands og ikki rinda inntøkuskatt her í landinum.

Lógaruppskotið er liður í eini skattaumskipan, ið fevnir um hesi lógaruppskot:

- Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um endurgjald til kommunur vegna frádráttir og serskattaskipanir (Skattaumskipan 2024 og 2025, tillaging av endurgjaldi til kommunurnar vegna stigvísa minking av fiskiveiðifrádráttinum og avtøka av uttanlandsfrádráttinum)
- Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um serligt avgjald á brenniolju (Skattaumskipan 2024 og 2025, hækking av brennioljugjaldinum)
- Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um avgjald á framleiðslu og innflutningi (Skattaumskipan 2024 og 2025, hækking av punktgjøldum á brennievni og broyting av heiti)
- Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um landsskatt og kommunuskatt (Skattalógin) (Skattaumskipan 2024 og 2025, stigvís minking av fiskimannafrádráttinum og avtøka av samdøgursfrádráttinum og uttanlandsfrádráttinum)
- Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um áseting av skatti (Ásetingarlógin) (Skattaumskipan 2024 og 2025, javning av skattastiganum)

Talvan niðanfyri lýsir ymisku lutirnar í skattaumskipanini 2024-28.

Lógaruppskot	Hvat	Fíggjarlig ávirkan 2024	Fíggjarlig ávirkan 2025	Fíggjarlig ávirkan 2026-2028	Samanlagt 2024 til 2028
Ásetingarlógin	Landsskattatalva - skattaumleggingin	100	100	0	200
Skattalógin	Broyting í frádráttum vm.	-13	-15	-25	-53
Serligt avgjald á brenniolju	hækking av avgjaldinum og strikan av afturbering	-50	-35	0	-85
Framleiðsla og innflutningi	F-gass, bensin og diesel avgjøld hækka	-37	0	0	-37
Samanlagt		**0**	**50**	**-25**	**25**

Við hesum uppskotinum verður endurgjaldið til kommunurnar lækkað við somu upphædd, sum skattainntøkan hækkar vegna ávikavist minking og avtøku av frádráttunum.

Ein nærri greining av skattaumskipanini er í fylgiskjali 2, *Skattaumskipan 2024 og 2025*.

1.2. Galdandi lóggáva

Kommunurnar fáa árliga goldið eina upphædd frá landskassanum, ið á leið samsvarar við skattavirðið á ávísum frádráttum, ið skattgjaldarar í kommununum fáa.

Endurgjaldið var upprunaliga ein liður í fíggingini av eldrarøktini í sambandi við, at henda var løgd til kommunurnar at umsita 1. januar 2015.

Talan er um hesar frádráttir:

- DIS
- FAS
- Fiskimannafrádráttur (sambært § 25 a og § 33, nr. 17 í skattalógini)
- Uttanlandsfrádráttur (sambært § 25 b og § 33, nr. 12 og 13 í skattalógini)

Endurgjaldið til kommunurnar verður goldið við støði í frádráttunum annað árið fyri. Orsøkin er, at skattavirðið á DIS, fiskimannafrádráttinum og uttanlandsfrádráttinum ikki kann roknast endaliga út fyrr enn í oktober árið eftir, at frádráttirnir eru latnir. Tað vil til dømis siga, at skattavirðið á frádráttunum fyri 2023 ikki verður roknað út fyrr enn móti ársenda í 2024, og av hesi orsøk ikki kann latast kommununum fyrr enn í 2025. Fyri at viðgera allar frádráttir eins, verður annað árið fyri nýtt sum grundarlag.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Ein liður í ætlaðu skattaumskipanini er at minka fiskimannafrádráttin og avtaka uttanlandsfrádráttin, sambært § 33 í skattalógini. Uttanlandsfrádrátturin verður ætlandi avtikin yvir fimm ár og fiskimannafrádrátturin verður minkaður stigvíst í 2024 og 2025.

Skattainntøkurnar hjá kommununum vaksa, so hvørt hesir frádráttir minka. Orsakað av at endurgjaldið verður goldið av skattafrádráttunum annað árið fyri, er neyðugt at tillaga endurgjaldið til kommunurnar, so hvørt frádráttirnir minka fyri árini 2024 til 2028. Hetta verður gjørt við at stilla prosentið av tí frádrátti, sum kommunurnar fáa endurgoldið.

Endamálið við uppskotinum er, at endurgjaldið til kommunurnar lækkar við somu upphædd, sum skattainntøkan hækkar vegna ávikavist avtøku og minking av frádráttunum.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Við hesum lógaruppskoti lækkar endurgjaldið til kommunurnar við somu upphædd, sum skattainntøkan hækkar, í sambandi við at fiskimannafrádrátturin minkar og uttanlandsfrádrátturin verður avtikin.

Uppskotið tekur hædd fyri, at endurgjaldið til kommunurnar verður goldið við støði í skattafrádráttunum annað árið fyri. Neyðugt er tí at stilla ásetta prosentið av frádráttinum, sum kommunurnar fáa endurgoldið fyri árini 2024 til 2028.

1.5. Ummæli og ummælisskjal

Uppskotið hevur ikki verið til hoyringar.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur
Lógaruppskotið er partur av eini skattaumskipan. Ein liður í hesi umskipan er at minka fiskimannafrádráttin stigvíst í 2024 og 2025 og avtaka uttanlandsfrádráttin stigvíst yvir fimm ár.

Endurgjaldið til kommunurnar lækkar við á leið somu upphædd, sum skattainntøkan hækkar. Hetta verður gjørt við at stilla prosentið av tí frádrátti, sum kommunurnar fáa endurgoldið.

Endurgjaldið til kommunurnar lækkar, alt annað líka, við á leið 4,5 mió kr. í 2024, við 7,5 mió kr. í 2025, 5,5 mió. kr. í 2026 og 2 mió. kr. í 2027. Skattainntøkurnar hjá kommununum hækka við somu upphædd árliga, so hvørt frádráttirnir minka. Lógaruppskotið hevur tí ongar fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur, tá hædd verður tikin fyri øktu skattainntøkunum hjá kommununum. Um fíggjarligu avleiðingarnar av samlaða lógarverkinum verður víst til fylgiskjal 2.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur
Lógaruppskotið hevur ongar umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna
Lógaruppskotið hevur ongar fíggjarligar ella umsitingarligar avleiðingar fyri vinnuna.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið
Lógaruppskotið hevur ongar avleiðingar fyri umhvørvið.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum
Lógaruppskotið hevur ikki serligar fíggjarligar, umsitingarligar, umhvørvisligar ella sosialar avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir
Lógaruppskotið hevur ikki avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum
Lógaruppskotið hevur ikki avleiðingar fyri millumtjóða sáttmálar á økinum.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar
Mett verður, at lógaruppskotið samsvarar við *Hoyvíkssáttmálan* (Sáttmáli millum stjórn Íslands, øðrumegin, og stjórn Danmarkar og Føroya landsstýri, hinumegin), *Evropeiska mannarættindasáttmálan*, sambært anordning nr. 136 af 25. februar 2000 om ikrafttræden for Færøerne af lov om den europæiske menneskerettighedskonvention, og *Sáttmála Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek*, sambært bekendtgørelse nr. 35 af 15. september 2006 om rettigheder for personer med handicap.

2.9. Markaforðingar
Lógaruppskotið elvir ikki til markaforðingar.

2.10. Revsing, fyrisitingarligar sektir, pantiheimildir ella onnur størri inntriv
Lógaruppskotið hevur ikki ásetingar um revsing, fyrisitingarligar sektir, pantiheimildir og ger ikki onnur størri inntriv í rættindi hjá fólki.

2.11. Skattir og avgjøld
Lógaruppskotið áleggur ikki skattir og avgjøld.

2.12. Gjøld
Lógaruppskotið hevur ikki ásetingar um gjøld.

2.13. Áleggur lógaruppskotið likamligum ella løgfrøðiligum persónum skyldur?
Lógaruppskotið áleggur ikki likamligum ella løgfrøðiligum persónum skyldur.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur?
Ongin broyting er í mun til verandi lóggávu.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?
Lógaruppskotið gevur ikki almennum myndugleikum atgongd til privata ogn.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?
Lógaruppskotið hevur ikki aðrar avleiðingar.

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndug-leikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelags-bólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar ella búskaparligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Umsitingarligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1, nr. 1 og 2
Kommunurnar hava fíggjarligan miss av frádráttinum fyri veiðiinntøku sambært § 25 a í skattalógini og uttanlandsinntøku sambært § 25 b í skattalógini. Upprunaliga endamálið við ásetingini var, at kommunurnar skuldu haldast skaðaleysar fyri frádráttirnar. Tað verður gjørt við at kommunurnar árliga fáa endurgoldið eina upphædd, ið á leið svarar við tann skattin, tær høvdu fingið, um ávikavist veiðiinntøkan og uttanlandsinntøkan ikki varð lækkað við nevndu frádráttum.

Ein liður í ætlaðu skattaumskipanini er at minka fiskimannafrádráttin og avtaka uttanlandsfrádráttin, sambært § 33 í skattalógini.

Árliga endurgjaldið frá landinum verður tillagað til hesa broyting. Kommunurnar verða eins og higartil hildnar skaðaleysar. Endurgjaldið til kommunurnar lækkar við á leið somu upphædd, sum skattainntøkan hækkar vegna minking og avtøku av frádráttunum. Hetta verður gjørt við at stilla prosentið av frádráttinum, sum kommunurnar fáa endurgoldið. Prosentið av frádráttinum svarar til prosentvísu minkingina av frádráttinum annað árið fyri.

Dømi: fiskimannafrádrátturin
Mesti frádrátturin, sum í dag er 14% av 470.000 kr., verður lækkaður til 14% av 400.000 kr. í 2024. Endurgjaldið til kommunurnar í 2024 lækkar samsvarandi úr 19,1% til 16,3%.

Frymil:

$$\frac{\text{Hámark í inniverandi ári}}{\text{Hámark annað árið fyri}} x\ 19{,}1\%$$

Útrokning fyri 2024:

$$\frac{\text{Hámark 2024}}{\text{Hámark 2022}} \text{x } 19{,}1\% = \frac{400.000}{470.000} \text{x } 19{,}1\% = 16{,}3\%$$

Í 2025 og fylgjandi ár er hámarkið 300.000 kr. Frá 2027 er hámarkið so statt tað sama sum annað árið fyri, og tí verður endurgjaldið til kommunurnar stillað aftur til tað sama sum í dag, t.v.s. 19,1%.

Til § 2
Áseting um gildiskomu.

Fíggjarmálaráðið, 03. november 2023.

Ruth Vang
landsstýriskvinna

/ Bjarni Askham Bjarnason

Yvirlit yvir fylgiskjøl:
Fylgiskjal 1: Javntekstur
Fylgiskjal 2: Skattaumskipan 2024 og 2025